

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență nr. 100/2005, devenită Legea nr.280/2005 privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate industrială

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență nr.100/2005, devenită Legea nr.280/2005 privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate industrială, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. BP664 din 16.11.2007,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.100/2005 privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate industrială, aprobată cu modificări prin Legea nr.280/2005, în sensul instituirii dreptului de a cere aplicarea măsurilor, procedurilor și repararea daunelor, în scopul asigurării respectării drepturilor de proprietate industrială de care să beneficieze persoanele titulare ale unui drept de proprietate industrială protejat printr-un brevet de invenție acordat de statul român, precum și succesorii lor, deținut în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, cărora le-au fost încălcate drepturile patrimoniale conferite de brevet prin exploatarea invenției în mod abuziv, fără

consimțământul titularului sau prin fapte de încălcare a drepturilor acestuia.

Propunerea legislativă se încadrează în categoria legilor organice, ca și Legea nr.280/2005 de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.100/2005, iar în aplicarea dispozițiilor art.75 alin.(1) din Constituție, republicată, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Prin subiectul abordat, propunerea legislativă prezintă tangențe cu legislația comunitară derivată, structurată în cadrul regimului juridic privind **Piața Internă - societăți comerciale, segmentul proprietate industrială.**

Precizăm că în cuprinsul tratatelor comunitare constitutive **nu există reglementări exprese privind proprietatea industrială** întrucât, la momentul respectiv, domeniul era acoperit pe plan intern de legislațiile naționale, iar pe plan internațional, de mai multe convenții, cea mai importantă, care deține de altfel și recordul de cea mai veche convenție internațională în vigoare, fiind **Convenția de la Paris din 1883 privind protecția proprietății industriale** (semnată inițial de 11 state), la care România este membră din anul 1920.

În timp, **pe plan comunitar**, asigurarea liberei circulații a produselor și a serviciilor necesare funcționării Pieței Interne a determinat adoptarea mai multor documente juridice sau de recomandare, prin intermediul cărora au fost parțial armonizate acele aspecte menite să **întărească capacitatea statelor membre** de a asigura o mai bună protecție titularilor de drepturi de proprietate industrială ce activau în spațiul comunitar.

Dezvoltând principiile de bază din convențiile internaționale - la care sunt membre toate statele din Uniunea Europeană - legislația comunitară, precum și practica Curții Europene de Justiție, a preluat/transpus principiile generale în ceea ce privește **recunoașterea existenței** dreptului de proprietate intelectuală, cu precizarea că în cazul anumitor elemente, **exercitarea** acestuia rămâne la **nivelul legislațiilor interne ale statelor membre.**

Astfel, se poate afirma că, pe plan general, sunt dezvoltate principii comune **de recunoaștere și protecție a drepturilor**, dar analizat în detaliu, **nu există un acquis comunitar perfect armonizat**, sub acest aspect statele rezervându-și dreptul de a păstra legislația dezvoltată în funcție de cultura și de tradiția juridică proprie.

Sub aspect formal, propunerea legislativă, vizând modificarea **Ordonanței de urgență a Guvernului nr.100/2005** care, așa cum se precizează la art.21, a transpus **Directiva 2004/48/CE privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală (directiva Enforcement)** sugerează că se întemeiază pe dispozițiile acestei directive și are, deci, caracter obligatoriu pentru legiuitorul român, ceea ce nu este cazul. Menționăm că, inclusiv în cadrul Expunerii de motive, se afirmă, în mod inexact, că demersul legislativ corespunde alinierii legislației românești la acquis-ul comunitar, respectiv Directiva sus-menționată. Or, persoanele care ar urma să beneficieze de prevederile propuse de inițiatori nu se regăsesc printre persoanele enumerate în mod expres la art.4 din această Directivă că au calitatea de a cere aplicarea măsurilor, procedurilor și despăgubirilor respective.

Din aceste considerente și având în vedere, totodată, faptul că **propunerea legislativă** vizează o situație specială, considerăm că aceasta ar trebui să fie promovată sub forma unei legi de sine stătătoare, iar nu sub forma modificării **Ordonanței de urgență a Guvernului nr.100/2005**.

Analizat din perspectiva dreptului intern, propunerea legislativă este mult prea generalizatoare, neluând în considerație multiplele aspecte deja reglementate sau consecințele ce pot să apară ca urmare a punerii sale în aplicare.

Referitor la perioada delimitată concret de inițiator, și anume **6 martie 1945- 22 decembrie 1989**, legislația internă referitoare la protecția invențiilor a fost fluctuantă și *nu a avut, tot timpul, conotații impuse de regimul politic*.

Sub imperiul primei legi române în domeniu, și anume **Legea nr.102/1906 asupra brevetelor de invențiune**, a fost consacrat în legislația națională termenul juridic de **brevet**, ca titlu de protecție pentru invenții. Cu unele abrogări și cu numeroase modificări și completări, această lege a continuat să se aplice până în 1967, când a fost înlocuită prin mai multe documente juridice, cel mai important fiind **Decretul nr.884/1967 privind invențiile, inovațiile și raționalizările**, act normativ care a fost la rândul lui abrogat prin **Legea nr.62/1974 privind invențiile și inovațiile, lege care a fost pregnant marcată de viziunea etatistă asupra proprietății**.

Aceste reglementări au stabilit, **conform principiilor recunoscute internațional**, că brevetul de invenție reprezintă un drept acordat de către stat, pentru o invenție care este nouă, implică o activitate inventivă și poate fi aplicată în industrie. Conform principiilor juridice dezvoltate în acea perioadă, deși **invenția reprezintă rezultatul activității creatoare a persoanei fizice**, căreia i se recunoștea, de altfel, calitatea de autor al invenției, brevetul de invenție se acorda, numai organizațiilor socialiste (*teoria susținută de doctrină pleca de la realitatea că proprietatea statului asupra mijloacelor care asigurau activitatea de cercetare făcea imposibilă creația la nivel individual și atunci se considera că și proprietatea asupra brevetului trebuie să aparțină statului care a asigurat condițiile și mijloacele necesare realizării invenției*).

La această prezentare generală trebuie luate în considerare și aspectele juridice de detaliu, cuprinse atât în legislația anterioară anului 1989, cât și în Legea nr.64/1991 privind brevetele de invenție, aspecte pe care inițiatorii nu le-au luat în considerare, și anume:

A. Drepturile decurgând din deținerea unui brevet sunt acordate pe perioade limitate de timp. La fel ca legislațiile altor state, **Legea nr.62/1974 acorda brevetului un termen de valabilitate 15 ani, iar Legea nr.64/1991 prevede un termen de 20 de ani, indiferent de calitatea titularului** (de reprezentant/administrator al statului sau de persoană fizică).

În legislația română, menținerea în vigoare a brevetului în cursul perioadei sale de valabilitate era condiționată de plata unor taxe anuale numite anuități (*iar unitățile de stat /întreprinderile socialiste nu puteau renunța la calitatea de titular de brevet decât în anumite condiții, ceea ce făcea ca plata acestor anuități să devină o obligație de la care nu se puteau sustrage decât în condiții deosebite*). Odată cu încetarea validității brevetului, **utilizarea /exploatarea invenției cade în domeniul public**. Durata economică sau comercială a unui brevet se încheie dacă obiectul invenției (produsul, procedeul) conținute de acesta este depășit, dacă nu poate fi comercializat sau dacă produsul respectiv nu are succes pe piață.

Titularitatea statului asupra brevetului **nu excludea recunoașterea calității de autor** al invenției persoanelor fizice, iar Legea nr.62/1974 prevedea pentru acestea, în afară de drepturile nepatrimoniale (*recunoscute prin certificatul de inventator*), **acordarea de recompense morale și materiale**. Plata recompenselor

materiale se făcea numai pe perioada în care invenția se aplica efectiv (în cuprinsul unei perioade de cel mult 5 ani) și erau delimitate valoric, în funcție de importanța, succesul pe plan economic ș.a., conform prevederilor **Decretului nr.93/1976 privind calcularea recompenselor bănești acordate inventatorilor.**

În baza acestor reglementări, unii titularii ai certificatelor de inventator **au putut beneficia, cel puțin teoretic, de anumite drepturi patrimoniale,** în funcție de modul în care fiecare întreprindere de stat, în calitate de titulară de brevet, a exploatat invenția brevetată, de succesul și gradul de comercializare a produsului brevetat pe piață și, nu în ultimul rând, de modul în care persoana fizică, în calitate sa de inventator, și-a susținut drepturile, **legea permițându-i totuși modalități de protecție a acestora.**

B. Pe de altă parte, **actuala reglementare a invențiilor, Legea nr.64/1991, republicată,** a luat deja în considerare posibilitatea existenței mai multor abuzuri generate de sistemul juridic de tip socialist și **a inclus dispoziții ce vizau un regim reparatoriu pentru inventatori,** în cuprinsul art.71 alin. 3: “ *Drepturile bănești cuvenite inventatorilor pentru invențiile brevetate, aplicate, parțial recompensate sau nerecompensate până la data intrării în vigoare a prezentei legi se vor negocia între inventator și unitatea care a aplicat invenția . In aceste cazuri, negocierea va începe de la drepturile bănești maxime cuvenite inventatorului, prevăzute în legea aplicabilă la data înregistrării cererii de brevet. În cazul neînțelegerii între părți, drepturile bănești se vor stabili potrivit prevederilor art.63”.*

La elaborarea acestei dispoziții, legiuitorul a avut în vedere textul art. **38** din Legea nr.62/1974, conform căruia perioada maximă de recompensare a unei invenții era **de 5 ani, termen în raport cu care a identificat numai două situații** în care se putea afla un inventator, la data intrării în vigoare a noii legi, și anume: **să fi fost parțial recompensat sau să nu fi primit nici o recompensă.** În baza acestui text, persoanele ce dețineau certificatul de inventator și considerau că au fost nedreptățite de vechea reglementare **se puteau adresa instanței, printr-o acțiune în valorificarea pretențiilor,** în termenul general de prescripție de 3 ani de la data intrării în vigoare a legii. (la data adoptării Legii nr.64/1991, aceste dispoziții au făcut obiectul art.66).

Precizăm că Legea nr.64/1991 nu ia în discuție situația inventatorului care a primit recompense pentru toți cei 5 ani, apreciindu-se că acesta nu mai este îndrituit să beneficieze de alte drepturi bănești.

Cele trei articole de drept substanțial cuprinse în prezenta propunere legislativă, **nu iau în considerare aceste reglementări diferențiate și nuanțate**, și propun o construcție juridică, într-o viziune de ansamblu, teoretică, unificatoare și egalizatoare.

Dincolo de aspectele prezentate mai sus, propunerea legislativă cuprinde unele exprimări redactate impropriu stilului normativ (de pildă, se folosește expresia “salvgardarea drepturilor”, în loc de “**valorificarea drepturilor**”, sau “durata normală de valabilitate a dreptului de proprietate industrială protejat printr-un brevet”, în loc de “**durata brevetului de invenție**”).

În același timp, **propunerea legislativă nu fixează un termen înlăuntrul căruia să poată fi introduse acțiunile în justiție** pentru valorificarea drepturilor de proprietate industrială și acordarea de despăgubiri.

Propunerea legislativă ridică și unele probleme legate de logistica punerii sale în aplicare. Astfel, nu se propune nici o soluție cu privire la **sustinerea financiară** necesară unei acțiuni de asemenea anvergură și nu ia în considerare problemele legate de gestionarea **întregii documentații necesare.** Avem în vedere nu numai identificarea **zecilor de mii de brevete de invenție, dar și identificarea instituțiilor care le-au eliberat** (de exemplu, în anul 1950 funcționa Comitetul pentru Invenții și Descoperiri al RPR, a cărui arhivă nu se știe dacă mai există), fără a mai socoti arhiva sutelor de întreprinderi titulare de brevete de invenții și a căror existență juridică este azi incertă.

3. Este necesară reformularea **titlului** în acord cu exigențele de tehnică legislativă, astfel:

„Lege pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.100/2005 privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate industrială”.

Menționăm că, potrivit art.60 din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, intervențiile de modificare sau de completare trebuie raportate la actul normativ de bază, în speță

la Ordonanța de urgență a Guvernului nr.100/2005, nu la legea pentru aprobarea acesteia.

4. Conform prevederilor art.45 alin.(4) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în cazul actelor normative care au ca obiect modificări sau completări ale altor acte normative, **articolele se numerotează cu cifre romane**, păstrându-se numerotarea cu cifre arabe pentru textele modificate sau completate.

5. La actualul **art.1**, textul trebuie completat cu numărul și data Monitorului Oficial în care a fost publicată ordonanța de urgență supusă intervenției legislative, precum și cu precizarea că aceasta a fost aprobată prin lege cu modificări.

În acest sens, propunem următoarea redactare:

„Art.I. - Ordonanța de urgență a Guvernului nr.100/2005 privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate industrială, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.643 din 20 iulie 2005, aprobată cu modificări prin Legea nr.280/2005, se modifică și se completează după cum urmează:”.

6. Pentru a răspunde exigențelor tehnicii legislative, actualul **art.2**, trebuie redactat astfel:

„1. **La articolul 4, după litera b) se introduce o nouă literă, lit.c)**, cu următorul cuprins:”

Urmează a se va reda textul propus pentru lit.c), încadrat între ghilimele.

Totodată, fiind vorba de o enumerare, textul lit.c) trebuie să deuteze cu literă mică.

7. La actualul **art.3**, din rațiuni de tehnică legislativă, normele propuse pentru art.4¹ și 4² **alin.(1)** trebuie să constituie obiectul unui articol distinct al legii, **art.II**, care să fie **compus din două alineate**: alin.(1) căruia să-i corespundă textul actualului art.4¹ și alin.(2) căruia să-i corespundă textul actualului 4² alin.(1).

Menționăm că normele respective, prin referirea la „intrarea în vigoare a prezentei legi”, nu pot figura în Ordonanța de urgență a Guvernului nr.100/2005, pe care propunerea legislativă urmărește să o modifice.

Pe cale de consecință, textele propuse pentru **alin.(2) și (3) ale 4²** vor constitui **alin.(2) și (3) nou introduse la art.4** din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.100/2005, iar actualul **art.4** al propunerii legislative va deveni **art.III**.

Totodată, la **textele propuse pentru art.4²**, din considerente de tehnică legislativă, norma de trimitere la „art.4 lit.(c)” trebuie redată sub forma „art.4 lit.c)”.

8. La actualul **art.4**, întrucât art.10 alin.(1) din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare și art.5 din Legea nr.202/1998 privind organizarea Monitorului Oficial al României, cu modificările și completările ulterioare, stabilesc în care parte a acestui editorial se publică legile, mențiunea „Partea I” trebuie eliminată, deoarece este superfluă.

PREȘEDINTE

dr. Dragoș ILIESCU

București

Nr. *1712/11.12.2007.*